

УДК 336:336.7:338

Литвинюк О.В.,
викладач кафедри банківської справи,
Одеський національний економічний університет

ОБГРУНТУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ БАНКІВ

Постановка проблеми. Сучасні макроекономічні дисбаланси світової фінансової системи та розвиток процесів фінансової інтеграції й глобалізації, політична та соціально-економічна нестабільність набувають все більш складного та різнопланового характеру, що значно ускладнює процес управління активами та пасивами банківських установ. Забезпечення ефективності управління банківською установою в сучасних умовах фінансової нестабільності неможливе без використання сучасних методів економіко-математичного моделювання та економічного й статистичного аналізу. Особливої актуальності в сучасних умовах невизначеності зовнішнього та внутрішнього середовища набувають питання обґрунтування найбільш вагомих чинників, які впливають на результат управління активами та пасивами банку за допомогою багатофакторної лінійної регресійної моделі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні проблеми управління активами та пасивами банків розглянуті в працях багатьох вітчизняних та зарубіжних учених-економістів, зокрема таких, як А. Кулаков, Д. Трифонов, О. Лаврушин, І. Ларіонова, В. Зубаєв, В. Стельмах, В. Міщенко, І. Ларіонова, Л. Кузнєцова, О. Дзюблюк, Г. Карчева, М. Алексеєнко, В. Вітлінський, О. Кириченко, О. Петрик, О. Вовчак, С. Реверчук, А. Мороз, Дж. Сінкі, П. Роуз, Р. Ньюелл та інші. Проте слід відзначити, що дослідження основних чинників впливу на результати управління активами та пасивами банків, адаптовані до сучасних умов розвитку фінансового ринку України, відсутні.

Постановка завдання. Головною метою даного дослідження виступає обґрунтування концептуальних підходів до оцінки основних чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банківських установ за допомогою багатофакторної лінійної регресійної моделі.

Виклад основного матеріалу дослідження. У світовій міжнародній банківській практиці процес управління активами та пасивами, а саме рівень його ефективності, розглядається як один із найважливіших чинників підвищення стабільності, надійності та прибутковості фінансової діяльності банку. Одним із ключових показників діяльності банку, який відображає ефективність, майстерність та раціональність прийняття управлінських рішень в сфері управління активами та пасивами, виступає чиста процента маржа банку. Даний показник дає змогу оцінити здатність банківської установи створювати процентний дохід, тому для досягнення поставлених у дослідженні завдань автором висунуті припущення щодо впливу основних чинників на результат управління активами та пасивами.

Дослідження, виявлення та кількісна оцінка чинників, що впливають на результати діяльності банку – класична задача, що традиційно розв'язується за допомогою методів статистики, основу яких становлять побудова та аналіз відповідної математичної моделі. Для багатофакторних моделей чи явищ доцільно використовувати методи множинного кореляційно-регресійного аналізу, які дають змогу дослідити та кількісно оцінити внутрішні та зовнішні наслідкові зв'язки між утворюючими модель факторами та встановити закономірності функціонування й тенденції розвитку досліджуваної результативної ознаки [1]. Для проведення такого дослідження необхідно передусім виявити чинники, які впливають на результат управління активами та пасивами банківських установ та класифікувати їх за різними ознаками [2].

Класифікація виявлених чинників, з одного боку допоможе уточнити термінологію факторного аналізу, а з другого – дасть можливість виявити взаємозв'язки між чинниками різних класифікаційних груп.

Для досягнення поставлених у дослідженні завдань доречно розглянути особливості та класифікацію чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банківських установ (табл. 1).

За допомогою наведеної класифікації чинників доречно провести оцінку їх впливу на чисту процентну маржу банківських установ України, що дозволить оцінити ситуацію, яка склалась в результаті здійснення активно-пасивних операцій. Вплив різноманітних чинників (X_1, X_2, \dots, X_n) на чисту процентну маржу банківських установ (Y) описується рівнянням багатофакторної лінійної регресії:

$$Y = C + at + b \text{Banking} + Eit, \quad (1)$$

де Y – результативний показник, що характеризує результат управління активами та пасивами банківських установ (чиста процентна маржа (ЧПМ));

C – вільний член отриманого рівняння регресії;

at – вектор параметрів коефіцієнтів регресії;

bBankingt – вектор змінних, що характеризує специфіку діяльності банківських установ;
Eit – випадкова похибка, розподіл якої залежить від незалежних змінних.

Таблиця 1

Класифікація основних чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банківських установ

Ознака класифікації	Чинники впливу
Особливості діяльності	Загальні (які створюють однакові умови функціонування для всіх суб'єктів фінансового ринку)
	Специфічні (які мають вплив через певні інструменти на діяльність конкретного сегменту фінансового ринку)
Середовище виникнення	Внутрішні (виникають при здійсненні стандартних фінансових операцій, на які банківська установа самостійно впливає)
	Зовнішні (чинники, на які комерційні банки можуть впливати шляхом адаптування до них)
Рівень управління	Макроекономічний (чинники, які мають об'єктивний характер та не залежать від результатів діяльності окремих банківських установ)
	Мікроекономічний (чинники, які мають суб'єктивний характер та залежать від результатів діяльності окремого сегменту фінансового ринку, банку, клієнтів)

Джерело : розроблено автором

З метою врахування усіх наявних чинників та інструментів процесу управління активами та пасивами, що впливають на чисту процентну маржу банківських установ, доречно провести багатофакторний кореляційний аналіз фінансових коефіцієнтів для визначення щільності зв'язку між результативною ознакою та факторними величинами й побудови економіко-математичної моделі за наступним алгоритмом (рис. 1).

Рис. 1. Алгоритм проведення багатофакторного кореляційно-регресійного аналізу впливу основних чинників на результат управління активами та пасивами банківських установ України

Джерело : розроблено автором

Для оцінки впливу основних чинників на чисту процентну маржу обрано наступні в залежності від ознаки класифікації:

– загальні: коефіцієнт, що характеризує участь капіталу у фондуванні; частка високоліквідних активів в загальних активах;

– специфічні: коефіцієнти, що характеризують активність залучення фізичних та юридичних осіб; клієнтської бази, кредитної експансії;

– внутрішні: коефіцієнти, що характеризують частку власного капіталу в основних засобах банку, співвідношення клієнтської бази до чистих активів; співвідношення коштів до запитання до клієнтської бази;

– зовнішні: коефіцієнти, що залежність чистої процентної маржі від міжбанківського кредитування в національній та іноземній валюті;

– мікроекономічні: коефіцієнти, що дозволяють оцінити рівень кредитного та валютного ризику в процесі управління активами та пасивами.

Для проведення оцінки впливу основних чинників на результати управління активами та пасивами банківських установ було сформовано різний набір факторних величин та проміжок часу для визначення найбільш значущих чинників впливу на чисту процентну маржу банківських установ та тісноти їх взаємозв'язку [3; 4]. Обґрунтування впливу основних чинників на чисту процентну маржу банківських установ визначалось на основі коефіцієнтів детермінації, значущості F-критерію та рівня значущості окремих фінансових коефіцієнтів. Основні результати проведення кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на чисту процентну маржу банківських установ з виключенням незначущих змінних наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Результати кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на результат управління активами та пасивами банківських установ України (чистої процентної маржі)

Незалежні змінні	Станом на 01.01.2009			
	Залежна змінна – чиста процентна маржа банку			
	I		II	
	Коефіцієнт	P -значення	Коефіцієнт	P -значення
1. Міжбанківські кредити / Зобов'язання (MRS)	-0,0262	0,0874	-0,0228	0,0082
2. Клієнтська база / Чисті активи банку (CB)	-0,0237	0,3331	-	-
3. Кошти фіз. осіб / Клієнтська база (BPP)	0,1075	0,0919	0,0385	0,0476
4. Кошти юр. осіб / Клієнтська база (BLE)	0,1087	0,0886	0,0355	0,0690
5. Високоліквідні активи / Чисті активи банку (LA)	0,0719	0,3250	0,0088	0,8089
6. Основні засоби та нематеріальні активи / Чисті активи банку (FAA)	0,0674	0,2382	-	-
7. Резерви / Кредитний портфель брутто (CR)	-0,0124	0,7123	-	-
8. Кредити фіз. осіб / Кредитний портфель (VCP)	-0,0762	0,2740	-	-
9. Кредити юр. осіб / Кредитний портфель (VCL)	-0,0709	0,3060	-	-
10. (Власний капітал - основні засоби, нематеріальні активи) / чисті активи (PCF)	0,1200	0,0021	0,1168	0,0100
11. Високоліквідні активи / Кошти клієнтів (LMK)	-0,0268	0,1278	-0,0055	0,3204
12. Кредитний портфель / Кошти клієнтів (CMK)	0,0017	0,2237	0,0021	0,0488
Коефіцієнт детермінації R ²	0,3811		0,3467	
Значущість F	<0,01		<0,01	

- незначущі змінні

Джерело : розраховано автором на основі [5]

Як свідчать дані табл. 2, модель є адекватною, на основі чого було обрано найбільш значимі незалежні змінні, які мають вплив на результативний показник управління активами та пасивами банківських установ. Більшість факторних величин із різною ознакою класифікації є незначущими, що пояснюється посткризовим часовим періодом, який обрано для дослідження. Найбільш значущими фінансовими коефіцієнтами, що мають вплив на чисту процентну маржу виступають: вплив міжбанківських кредитів на ЧПМ, що пояснюється залежністю банку від міжбанківських кредитів; коефіцієнт активності залучення фізичних та юридичних осіб, зростання клієнтської бази призводить до зростання ЧПМ; вплив ризику ліквідності на ЧПМ, що пояснюється залежністю рівня ЧПМ від високоліквідних активів; збільшення участі капіталу в основних засобах банку призводить до зростання ЧПМ.

Для більш детального дослідження й виявлення основних чинників, що впливають на чисту процентну маржу банківських установ України, доречно провести оцінку станом на 01.01.2014 року (табл. 3).

Таблиця 3

Результати кореляційно-регресійного аналізу впливу факторних величин на результат управління активами та пасивами банківських установ України (чистої процентної маржі)

Незалежні змінні	Станом на 01.01.2014			
	Залежна змінна – чиста процентна маржа банку			
	I		II	
	Коефіцієнт	Р - значення	Коефіцієнт	Р - значення
1. Міжбанківські кредити / Зобов'язання (MRS)	-0,0078	0,6936	-	-
2. Міжбанківські кредити в іноземній валюті / Міжбанківські кредити (RMRS)	0,0036	0,6535	-	-
3. Кошти до запитання / Клієнтська база (GDCB)	0,0277	0,0596	0,0292	0,0095
4. Клієнтська база / Чисті активи (CBA)	-0,0052	0,8276	-	-
5. Кошти фіз. осіб / Клієнтська база (BPP)	-0,008	0,4941	-	-
6. Високоліквідні активи / Чисті активи (LA)	-0,0363	0,0479	-0,0377	0,0097
7. Основні засоби та нематер. активи / Чисті активи (FAA)	-0,1444	0,0373	-0,1310	0,0232
8. Резерви / Кредитний портфель брутто (CR)	-0,0095	0,7069	-	-
9. Кредити фіз. осіб / Кредитний портфель (VCP)	0,0392	0,0033	0,0377	0,0021
10. (Власний капітал - основні засоби, нематер. активи) / чисті активи (PCF)	0,0596	0,0322	-	-
11. Високоліквідні активи / Рахунки поточні (LAC)	0,0016	0,8907	-	-
12. Кредитний портфель / Кошти клієнтів(CMK)	-0,0001	0,7202	-	-
13. Зобов'язання в іноземній валюті / Зобов'язання (LFC)	0,0294	0,5221	-	-
14. Активи в іноземній валюті / Активи всього (AFC)	-0,0524	0,3670	-0,0092	0
15. (Активи в іноземній валюті - Зобов'язання в іноземній валюті) / Власний капітал (ICR)	-0,0088	0,2481	0,0724	0,0100
16. Активи банку / Активи всього (ALA)	0,0039	0,9798	-	-
Коефіцієнт детермінації R ²	0,2744		0,2624	
Значущість F	<0,01		<0,01	

- незначущість змінної

Джерело : розраховано автором на основі [6]

З даних табл. 3 слід відзначити, що моделі є достовірними та надійними, про що свідчить коефіцієнт детермінації. Також в процесі дослідження основних чинників, що впливають на чисту процентну маржу, станом на 01.01.2014 року із 16-ти незалежних факторних величин було обрано найбільш значущі, а саме: співвідношення коштів до запитання до клієнтської бази - із зростанням коштів до запитання в клієнтській базі й зростає частка високоліквідних активів, що забезпечує зростання ЧПМ; коефіцієнт участі капіталу у фондуванні; зростання коефіцієнту кредитної активності призводить до збільшення процентних доходів банку, зокрема ЧПМ; збільшення активно-пасивних операцій із іноземною валютою також призводить до зростання ЧПМ.

З проведеного вище дослідження слід відзначити, що обґрунтована класифікація чинників, що впливають на результативний показник управління активами та пасивами банківських установ - чисту процентну маржу - за досліджувані періоди відрізняється, що пов'язано із різним часовим проміжком часу та ситуацією на фінансовому ринку. За результатами проведеного кореляційно-регресійного аналізу було побудовано економіко-математичні моделі, які представлені в табл. 4.

Таблиця 4

Результати багатофакторного кореляційно-регресійного аналізу оцінки щільності впливу основних чинників на результативний показник управління активами та пасивами банків

Станом на	Економіко математична модель
01.01.2009	PM2009=-0,010-0,0228MRS+0,0385BPP+0,0355BLE+0,0088LA+0,1168PCF-0,0055LMK+0,0021CMK
01.01.2014	PM2014=0,0299+0,0292GDCB-0,0377LA-0,1310FAA+0,0377VCP+PCF-0,0092AFC+0,0724 ICR

Джерело : [7]

Як свідчать дані табл. 4, в дослідженні визначено, що в посткризовий період функціонування банківських установ станом на 01.01.2009 року найбільш суттєвими чинниками впливу виступають коефіцієнти: залежність банківських установ від міжбанківського кредитування та його вплив на ЧПМ;

коефіцієнт активності залучення фізичних та юридичних осіб; вплив ризику ліквідності на ЧПМ; участі капіталу в основних засобах банку. Значущість наведених вище коефіцієнтів пояснюється тим, що на даному етапі політика банків зосереджена на збільшенні клієнтської бази, повернення довіри до банківського сектору, збільшення капіталізації й забезпечення прибутковості банківських продуктів шляхом подолання кризових явищ.

На другому етапі дослідження станом на 01.01.2014 року економіко-математична модель має інший набір основних чинників, що впливають на чисту процентну маржу, що пояснюється фінансово-економічною нестабільністю на фінансовому ринку України. Найбільш значущими чинниками виступають коефіцієнти: вплив міжбанківських кредитів на ЧПМ, залежність від міжбанківського кредитування, співвідношення коштів до запитання до клієнтської бази; участі капіталу у фондуванні; кредитної активності; валютного й кредитного ризиків. Це пояснюється тим, що в сучасних умовах нестабільності банківські установи прагнуть забезпечити належний рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стабільності та прибутковості шляхом додаткового залучення вільних грошових коштів, збільшення частки власного капіталу, розширенням спектру банківських послуг при підвищеному рівні фінансових ризиків.

Застосування в банківській практиці математичних моделей дозволяє переглянути існуючі методи економічного аналізу, використовувати значно більшу кількість інформації, поглибити кількісний економічний аналіз, проводити більш раціонально та ефективно політику управління фінансовими ресурсами банку [8]. Використання математичного моделювання в банківській сфері в сучасних умовах глобальної фінансової нестабільності є досить актуальним та забезпечує ефективність й результативність прийняття управлінських рішень в сфері управління активами та пасивами банківських установ.

Висновки з проведеного дослідження. В міжнародній банківській практиці забезпечення належного рівня ефективності банківської діяльності забезпечується при раціональному та оптимальному здійсненні процесів управління активами та пасивами банківських установ. Основною метою банківських установ в сфері управління активами та пасивами є максимізація фінансового результату – чиста процента маржа. В дослідженні обґрунтовано класифікацію чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банків, проведено аналіз та розроблено економіко-математичні моделі за різний проміжок часу із різною кількістю чинників за допомогою побудови багатофакторних кореляційно-регресійних моделей. Отримані результати дослідження виступають основою для вирішення основних проблем, що пов'язані із визначенням та оцінкою основних чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банківських установ в сучасних умовах фінансової нестабільності.

Бібліографічний список

1. Шпанковська Н. Удосконалення класифікації факторів впливу на результати діяльності банку із застосуванням системного підходу / Н. Шпанковська, Ю. Труш, А. Труш // Вісник НБУ. – 2011. – № 7 (185). – С. 8-12.
2. Кузнєцова Л.В. Теоретико-методологічні засади фінансової діяльності банку : монографія / Л.В. Кузнєцова. – Одеса : Видавництво «Атлант», 2009. – 324 с.
3. Жердецька Л.В. Обґрунтування чинників кредитного ризику банківської системи України / Л.В. Жердецька // Науковий вісник ХДУ. Серія: Економічні науки. – 2014. – № 6 (4). – С. 221-224.
4. Розвиток банківської системи в умовах формування нової архітектури фінансового ринку : [монографія] / [За ред. В.В. Коваленко]. – Одеса : Видавництво «Атлант», 2012. – С. 343-366.
5. Основні показники діяльності банків України станом на 01.01.2009 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807
6. Основні показники діяльності банків України станом на 01.01.2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798
7. Литвинюк О.В. Оптимізація процесів управління активами та пасивами банківських установ в сучасних умовах фінансової нестабільності / О.В. Литвинюк // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка та менеджмент: стратегічні імперативи, аналіз тенденцій та перспектив розвитку». – Херсон, 2014. – С. 135-137.
8. Харченко В.О. Оцінка якості кредитно-інвестиційного портфеля банків України / В.О. Харченко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 4. – С. 417-423.

References

1. Shpankovska, N., Trush, Yu. and Trush, A. (2011), "Improving classification of factors influencing the performance of the bank using a systematic approach", *Visnyk NBU*, no.7 (185), pp. 8-12.
2. Kuznetsova, L.V. (2009), *Teoretyko-metodolohichni zasady finansovoi diialnosti banku* [Theoretical-methodological principles of financial activity of bank], monograph, Vydavnytstvo "Atlant", Odessa, Ukraine, 324 p.

3. Zherdetska, L.V. (2014), "Justification factors credit risk in the banking system of Ukraine", *Naukovyi visnyk HDU. Seriya: Ekonomichni nauky*, no. 6 (4), pp. 221-224.
4. Kovalenko, V.V. (2012), *Rozvytok bankivskoi systemy v umovakh formuvannia novoi arkhitektury finansovoho rynku* [The development of the banking system in the context of the new architecture of the financial market], monograph, Vydavnytstvo "Atlant", Odessa, Ukraine, pp. 343-366.
5. *Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy stanom na 01.01.2009 roku* [Main indicators of banks in Ukraine as of 01.01.2009], available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807 (access date January 31, 2015)
6. *Osnovni pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy stanom na 01.01.2014 roku* [Main indicators of banks in Ukraine as of 01.01.2014], available at: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=36807&cat_id=36798 (access date January 31, 2015).
7. Lytvyniuk, O.V. (2014), "Optimization of asset and liability management of banks in modern times of financial instability", *Ekonomika ta menedzhment: stratehichni imperatyvy, analiz tendentsii ta perspektyv rozvytku* [Economy and Management: Strategic Imperatives, analysis of trends and prospects] *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Materials International Scientific Conference], Kherson, Ukraine, pp. 135-137.
8. Kharchenko, V.O. (2014), "Assessment of quality of the loan and investment portfolio of banks Ukraine", *Biznes Inform*, no.4, pp. 417-423.

Литвинюк О.В. ОБҐРУНТУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА РЕЗУЛЬТАТ УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ ТА ПАСИВАМИ БАНКІВ

Мета - обґрунтування концептуальних підходів до оцінки основних чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банківських за допомогою багатофакторної лінійної регресійної моделі.

Методика дослідження. В процесі дослідження застосовано багатофакторний лінійний регресійний аналіз впливу основних чинників на результат управління активами та пасивами банків України - чисту відсоткову маржу, - за допомогою якого побудовано економіко-математичні моделі.

Результати. Обґрунтовано основні чинники впливу на результат управління активами та пасивами банківських установ України. Проведено кількісну оцінку впливу даних чинників на чисту відсоткову маржу банків з різною кількістю факторних величин та за різний часовий період. Зокрема, встановлено, що у 2009 році найбільш значущими фінансовими коефіцієнтами, що мають вплив на чисту відсоткову маржу виступають: міжбанківські кредити, коефіцієнт активності залучення фізичних та юридичних осіб, зростання клієнтської бази, ризик ліквідності та участь капіталу в основних засобах банку.

У 2014 році найбільш значущими чинниками виступають коефіцієнти: міжбанківські кредити, залежність від міжбанківського кредитування, співвідношення коштів до запитання до клієнтської бази, участь капіталу у фондуванні, кредитна активність, валютний і кредитний ризики. Це пояснюється тим, що в сучасних умовах нестабільності банківські установи прагнуть забезпечити належний рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стабільності та прибутковості шляхом додаткового залучення вільних грошових коштів, збільшенням частки власного капіталу, розширенням спектру банківських послуг при підвищеному рівні фінансових ризиків.

Наукова новизна полягає у визначенні теоретичних положень, обґрунтуванні та розробці концептуальних підходів до оцінки основних чинників, що впливають на результат управління активами та пасивами банків.

Практична значущість. Застосування в банківській практиці математичних моделей дозволяє переглянути існуючі методи економічного аналізу, використовувати значно більшу кількість інформації, поглибити кількісний економічний аналіз, проводити більш раціонально та ефективно політику управління фінансовими ресурсами банку.

Ключові слова: банк, активи, пасиви, ефективність, управління, чинники, результат, оцінка, аналіз, модель.

Lytvyniuk A.V. RATIONALIZATION OF CONCEPTUAL GOING IS NEAR ESTIMATION OF BASIC FACTORS WHICH INFLUENCE ON RESULT OF MANAGEMENT OF ASSETS AND PASSIVE VOICES OF BANKS

Purpose - to the justification of the conceptual approaches to the assessment of the main factors affecting the management of assets and liabilities of the banking institutions using multivariable linear regression model.

Methodology of research. During the study applied multivariate linear regression analysis of the impact of major factors on the management of assets and liabilities of Ukrainian banks - net interest margin - by which built the economic-mathematical model.

Findings. The basic factors influence the outcome of asset and liability management of banks Ukraine. A quantitative assessment of the impact of these factors on the net percent margin of banks with different amounts of factor values and for different time periods. In particular, it was found that in 2009 the most important financial factors that have an impact on the net margin percentage are: interbank loans, the rate of activity to attract individuals and legal entities, growing customer base, liquidity and capital participation in the fixed assets of the bank.

In 2014, the most significant factors are the factors: interbank loans, depending on the inter-bank lending, the ratio of demand to the client base, participation in capital funding, credit activity, currency and credit risks. This is due to the fact that in today's unstable banks seek to ensure adequate liquidity, solvency, financial stability and profitability by attracting additional free cash flow, increasing the share of equity, expanding the range of banking services at an increased level of financial risk.

Originality consists in certain theoretical principles, rationale and development of conceptual approaches to the assessment of the main factors affecting the management of assets and liabilities of banks.

Practical value. Application in banking practice mathematical models to view existing methods of economic analysis, use much more information to deepen quantitative economic analysis, a more rational and efficient financial management policies of the bank.

Key words: bank, assets, liabilities, effectiveness, management, factors, result, evaluation, analysis, model.

Литвинюк А.В. ОБОСНОВАНИЕ КОНЦЕПТУАЛЬНЫХ ПОДХОДОВ К ОЦЕНКЕ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ НА РЕЗУЛЬТАТЫ УПРАВЛЕНИЕ АКТИВАМИ И ПАССИВАМИ БАНКА

Цель – обоснование концептуальных подходов к оценке основных факторов, влияющих на результат управления активами и пассивами банковских учреждений с помощью многофакторной линейной регрессионной модели.

Методика исследования. В процессе исследования применены многофакторный линейный регрессионный анализ влияния основных факторов на результат управления активами и пассивами банков Украины - чистую процентную маржу с помощью которого построена экономико-математические модели.

Результаты. Обоснованы основные факторы влияния на результат управления активами и пассивами банковских учреждений Украины. Проведено количественную оценку влияния данных факторов на чистую процента маржу банков с разным количеством факторных величин и за разный временной период. В частности, установлено, что в 2009 году наиболее значимыми финансовыми коэффициентами, имеющими влияние на чистую процентную маржу, выступают: межбанковские кредиты, коэффициент активности привлечения физических и юридических лиц, рост клиентской базы, риск ликвидности и участие капитала в основных средствах банка.

В 2014 году наиболее значимыми факторами выступают коэффициенты: межбанковские кредиты, зависимость от межбанковского кредитования, соотношение средств до востребования в клиентской базы, участие капитала в фондировании, кредитная активность, валютный и кредитный риски. Это объясняется тем, что в современных условиях нестабильности банковские учреждения стремятся обеспечить надлежащий уровень ликвидности, платежеспособности, финансовой стабильности и прибыльности путем дополнительного привлечения свободных денежных средств, увеличением доли собственного капитала, расширением спектра банковских услуг при повышенном уровне финансовых рисков.

Научная новизна заключается в определенных теоретических положений, обосновании и разработке концептуальных подходов к оценке основных факторов, влияющих на результат управления активами и пассивами банков.

Практическая значимость. Применение в банковской практике математических моделей позволяет просмотреть существующие методы экономического анализа, использовать значительно большее количество информации, углубить количественный экономический анализ, проводить более рационально и эффективно политику управления финансовыми ресурсами банка.

Ключевые слова: банк, активы, пассивы, эффективность, управление, факторы, результат, оценка, анализ, модель.

УДК 330.322(477)

*Радевич Т.В.,
аспірант¹,*

Полтавський університет економіки і торгівлі

КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми. Сьогодні Україна прагне забезпечити стає економічне зростання за рахунок системної модернізації та структурної перебудови власної економіки. Важливу роль у реалізації обраної стратегії відіграють капітальні інвестиції, адже вони є фундаментальним параметром відтворювального процесу, що визначає можливості оновлення основного капіталу, проведення структурних реформ, стійкого довгострокового економічного та соціального розвитку країни. Проте динаміка української економіки характеризується наявністю низки системних проблем, що потребують невідкладного вирішення та формують ризики для подальшого економічного зростання. Однією з основних серед них, на нашу думку, є незадовільний стан основних засобів, ступінь зношеності яких невпинно зростає із року в рік. Це засвідчує необхідність суттєвих капітальних інвестицій в оновлення та модернізацію матеріально-технічної бази вітчизняних підприємств, зокрема, та економіки країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основну увагу проблемам залучення капітальних інвестицій, як важливого фактора структурної перебудови економіки, покращення інвестиційного клімату, активізації інвестиційної діяльності в Україні присвячені праці таких вітчизняних науковців: М. Герасимчук, Я. Жаліло, К.В. Паливода, Т.В. Понедільчук, Н.Я. Спасів, Л.В. Шинкарук,

¹Науковий керівник: Ночовна Ю.О. – к.е.н., доцент